

MAGAZINE

KLEINE KINDEREN
GROTE
KANSEN

KINDERARMOEDE AANPAKKEN

Kwetsbare groepen moeten gelijke kansen krijgen. Goed kleuteronderwijs en goede kinderopvang die drempels kunnen overwinnen zijn daarbij essentieel. Professionals moeten alert en respectvol omgaan met kwetsbare kinderen en hun gezinnen. Het project **'Kleine Kinderen, Grote Kansen'** wil daaraan bijdragen door in het ene luik in te zetten op kleuteronderwijs en in het andere luik te focussen op zelfevaluatie in de kinderopvang en gezinsondersteuning. Beide projecten (0-6 jaar) zijn complementair en inspireren elkaar.

Het onderwijsluik van 'Kleine Kinderen, Grote Kansen' zet in op het versterken van de lerarenopleidingen kleuteronderwijs en de professionalisering van de lerarenopleiders. Daarbij staan vijf competenties voor het omgaan met diversiteit, kinder- en kansarmoede, zoals ontwikkeld door het Steunpunt Diversiteit & Leren van de UGent, centraal:

1. Armoede zien en diversiteit positief benaderen
2. Werken aan kwaliteitsvolle interacties
3. Kinderen begeleiden tot kwaliteitsvolle interacties
4. Diversiteit integreren in het totale ontwikkelingsproces
5. Maatschappelijke verantwoordelijkheid zien en ernaar handelen

De interesse in het project is groot: de opdrachtgevers (de minister van Onderwijs Hilde Crevits en de Koning Boudewijnstichting) slaagden erin alle bacheloropleidingen kleuteronderwijs

te mobiliseren en een engagementsverklaring te laten afsluiten. Ook de pedagogische begeleidingsdiensten doen mee en verschillende andere organisaties zegden hun steun toe.

Dat engagement is geen dode letter: elke lerarenopleiding kleuteronderwijs heeft in een projectplan beschreven hoe ze aan de vijf competenties zullen werken, welke prioriteiten ze stellen en welke acties ze daaraan koppelen.

Om de opleidingen te ondersteunen, voorziet het project in een Lerend Netwerk en in de uitwisseling van ondersteunend materiaal, zoals vormings sessies, handleidingen, conceptuutwerkingen, thematische spelen...

WE BUNDELEN DE KRACHTEN

Het Netwerk tegen Armoede steunt dit project omdat we geloven in de kracht van een onderwijs dat gelijke kansen biedt aan iedereen. Het is bemoedigend dat verschillende instanties de krachten willen bundelen voor dit doel – één van de sterktes van het project.

Kinderen en jongeren die in armoede opgroeien, voelen zich nog te vaak onbegrepen op school. Professionalisering van leerkrachten rond omgaan met diversiteit kan daarin een verschil maken! Zo kan de leerkracht van de toekomst kleine kinderen in armoede grote(re) kansen bieden.

Nele Schroyen, Stafmedewerker Onderwijs, Netwerk tegen Armoede

LEREN VAN ELKAAR

Samen sta je sterker. Daarom is in het kader van het project 'Kleine Kinderen, Grote Kansen' een **Lerend Netwerk** opgestart.

Niet alleen alle opleidingen kleuteronderwijs en de pedagogische begeleidingsdiensten nemen deel, ook enkele externe partners zijn vertegenwoordigd: Netwerk tegen Armoede, Kind en Gezin, Beweging van Mensen met een Laag Inkomen en Kinderen, UNICEF België, Welzijnszorg, VBJK, Minderhedenforum, VVOB, Onderwijscentrum Gent, Onderwijsbeleid Stad Antwerpen, Onderwijscentrum Brussel en het Kinderrechtencommissariaat. Dit zijn allemaal organisaties met relevante expertise rond kinderarmoede en sociale ongelijkheid.

Tijdens de eerste bijeenkomsten van het Lerend Netwerk zijn twee kernthema's uitgewerkt, die de spil van het project werden.

Een eerste kernthema gaat over de **kwaliteitsvolle interacties** tussen leer-

kracht en kleuter en tussen kleuters onderling, tussen leerkracht en team, tussen ouders/partners en de school...

Daarnaast kwam **beeldvorming** aan bod: hoe kunnen we ons denken en handelen zo ombuigen dat we effectiever worden in het zien en aanpakken van armoede en de gevolgen ervan?

Opleidingen kunnen met beide kernthema's aan de slag in de begeleiding van studenten. Ze vormen dé hefboomen om docenten en studenten te professionaliseren in en voor te bereiden op het aanpakken van sociale ongelijkheid, uitsluiting en armoede.

Lerarenopleidingen werden ook samengebracht in **Professionele Leergemeenschappen**. Drie keer per jaar komen ze samen om als 'kritische vriend' elkaars projectplannen mee vorm te geven en na te denken over hoe de verworven inzichten vertaald kunnen worden naar de praktijk.

WIJ BRENGEN HET PERSPECTIEF VAN OUDERS MET MIGRATIEACHTERGROND BINNEN

Het is voor het Minderhedenforum essentieel dat de lerarenopleidingen studenten voorbereiden op lesgeven in een superdiverse context waar kansarmoede voelbaar is, al in de kleuterklas. Door onze deelname aan het Lerend Netwerk kunnen we het perspectief van kleuters en ouders met een migratieachtergrond binnenbrengen. En we krijgen zelf een beter zicht op de context van de lerarenopleiders. Door deze uitwisseling kunnen we effectiever werken rond diversiteit en armoede, ook in de toekomst.

Sanghmitra Bhutani, stafmedewerkster Onderwijs, Minderhedenforum

Het gaf mij als lerarenopleider en als persoon energie om te zien hoe de diverse lerarenopleidingen verschillen kunnen overbruggen om toe te werken naar een gemeenschappelijke doel: leraren opleiden die in staat zijn om vaardig met sociaal-economische ongelijkheid en diversiteit om te gaan. Nog voor de start van de uitwerking van ons projectplan voelde ik me geïnspireerd door wat we dankzij de Professionele Leergemeenschap hebben kunnen delen én ontvangen.

Eva Dierickx, lector pedagogische vakken, Opleiding bachelor onderwijs: kleuteronderwijs en lager onderwijs, Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen

MET VEREENDE KRACHTEN

'Kleine Kinderen, Grote Kansen' heeft ook kinderen van 0 tot 3 jaar als doelgroep. Daarvoor bundelen de Koning Boudewijnstichting en Kind en Gezin de krachten. In 2016 ging het project 'Samen evalueren voor meer impact in de strijd tegen kinderarmoede' van start.

Een jury selecteerde tien voorlopers om samen een lerend netwerk te vormen en aan de slag te gaan met zelfevaluatie. De voorlopers zijn organisaties die werken met jonge kinderen en hun gezinnen (prenataal tot 3 jaar). Ze zetten allemaal in op kwaliteitsvolle zorg en opvang voor alle kinderen van bij de start van hun leven. Daarvoor willen ze een echte kwaliteitscultuur ontwikkelen in hun organisatie. Zelfevaluatie moet hen helpen om de kwaliteit van de diensten te verbeteren en om zo doeltreffend mogelijk de ontwikkeling van kinderen uit kansarme milieus te ondersteunen.

Samen met Kind en Gezin organiseert de Koning Boudewijnstichting academies over de noodzaak van grote kansen vroeg in het leven en over het belang van systematische monitoring en evaluatie.

Alle kennis en ervaringen uit deze projectluiken zullen leiden tot de publicatie van een stappenplan voor zelfevaluatie. Die kan organisaties helpen hun impact zichtbaar en groter te maken. De eerste stap in de zelfevaluatie is het opstellen van een veranderingstheorie. Daarin kan een organisatie scherp stellen welk verschil ze wil maken, welke impact ze wil hebben.

Omdat ze complementair zijn en elkaar kunnen versterken, zal de band tussen beide projecten aangehaald worden: ze zullen samen communiceren en een gezamenlijke website uitbouwen.

Het uitwerken van een veranderingstheorie is voor ons de grote meerwaarde. Het zorgt ervoor dat je transparant kan communiceren over de werking. Het geeft zicht op mogelijkheden (wat kunnen we) en op beperkingen (wat kunnen we niet). Zeker die laatste insteek is interessant. Het zet aan om samen met ouders op zoek te gaan naar aanvullende hulpbronnen of om bepaalde tekorten te signaleren. Het verruimt je blik.

Mieke Verhaert, teamverantwoordelijke van Inloopteam Zuidrand (Antwerpen)

Het projectplan 2017-2018 van onze opleiding heeft als focus 'Kwaliteitsvolle interacties' - we hebben vroeger reeds op 'Beeldvorming' ingezet. We mikken op strategische partnerschappen met het welzijnsdomein omdat we de kloof tussen deze sector en het onderwijs willen aanpakken. Op die manier creëren we mogelijkheden tot zinvolle stages voor studenten om hen in de wereld van (kans)armoede onder te dompelen.

Alida Pierards, Opleidingshoofd Bacheloropleiding Kleuteronderwijs Hogeschool PXL

SPREAD THE WORD!

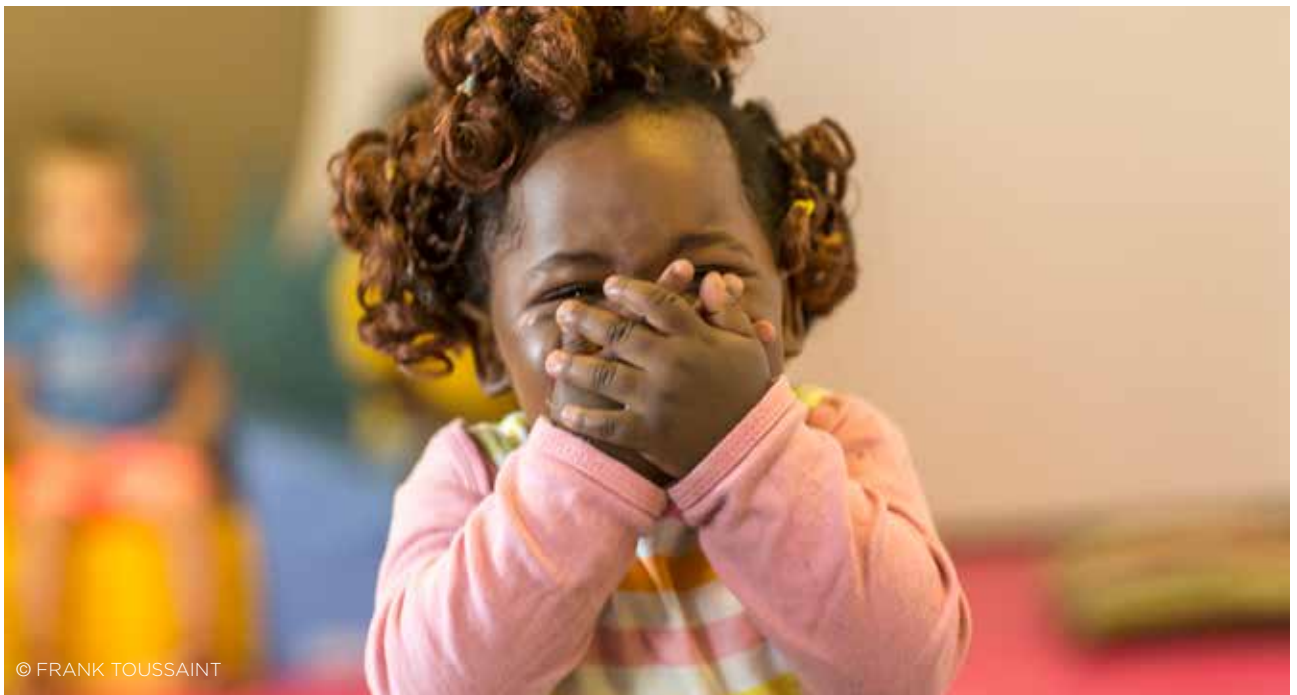
'Kleine Kinderen, Grote Kansen' is aanwezig op de sociale media. Het heeft een eigen website (www.grotekansen.be), twitteraccount, facebookpagina en facebookgroep. Zo kan iedereen op de hoogte blijven van de diverse initiatieven van het project. De leden van het Lerend Netwerk plaatsen berichten, aankondigingen en discussiepunten.

Verder kan het project rekenen op de communicatie-expertise van Klasse. Klasse trekt de ontwikkelde content ruimer open naar andere doelgroepen, via allerlei kanalen. Zo zijn er artikels met het projectlogo verschenen in Klasse-Magazine, op de Klasse-website en in nieuwsbrieven.

Klasse zorgt ook voor de vertaalslag van de inzichten uit het project naar een breed onderwijsveld. Een voorbeeld daarvan is de discussietool '12 brillen om naar armoede te kijken' (zie kadertekst). En Klasse werkt aan een videoreeks rond Kwaliteitsvolle interacties (zie kadertekst).

12 BRILLEN OM NAAR KINDERARMOEDE TE KIJKEN

We beseffen vaak niet met welke bril we naar armoede kijken. Die brillen of dat perspectief expliciteren kan al heel confronterend en verrijkend zijn. Baldwin Van Gorp, professor journalistiek (KU Leuven), onderzocht honderden teksten en distilleerde 12 mogelijke brillen of frames waarmee we naar armoede kijken. Klasse maakte er een discussietool mee die kan gebruikt worden in de lerarenopleiding en op school. De tool kan helpen om op een andere manier naar armoede in de klas te kijken en een genuanceerder armoedebeleid uit te tekenen op school. Lees meer op www.klasse.be.

DE KLAS VAN JUF JELKE:

Kwaliteitsvolle interacties uitbouwen is een van de belangrijkste hefboomen om armoede en sociale ongelijkheid aan te pakken. Om te kijken hoe dat kan, volgen de camera's van Klasse juf Jelke en haar derde kleuterklas in de Stedelijke Basisschool De Regenboog in Erembodegem. Hoe kan zij inzetten op taal, op denkbevordering, op warme relaties in de klas en goede contacten met de ouders? Vier specialisten volgen Jelke en coachen haar naar sterke kwalitatieve interacties. De reeks verschijnt in het voorjaar en zal gebruikt worden in elke lerarenopleiding in Vlaanderen.

“Spannend”, vindt juf Jelke. “Elke dag krijg je in je klas te maken met (verdoken) armoede. Niet evident om daarmee om te gaan. Mijn collega's en ik zullen veel leren uit de opnames en de begeleiding. Maar zeker ook alle andere (beginnende) leraren. En als ik op die manier mee kan helpen om kinderen meer kansen te geven om te slagen in het leven... Ik heb alvast hoge verwachtingen.”

Geïnteresseerd? Op 28 mei 2018 organiseert 'Kleine Kinderen, Grote Kansen' een slotevent, waar alle projectresultaten voorgesteld worden. Volg het project op www.kbs-frb.be, Facebook, Twitter en via de www.grotekansen.be.

*Unieke publiek-private samenwerking:
30 miljoen in strijd tegen kinderarmoede*

FONDS BERNARD, GONDA EN EMILY VERGNES

Zeventien jaar zag Gonda Vergnes armoede van dichtbij als vrijwilligster voor Dokters van de Wereld. Ze werd er diep door geraakt. “Mijn man en ik hebben geluk gehad in ons leven”, zegt ze. “Samen met onze dochter wilden we iets teruggeven.” De strijd tegen kinderarmoede was voor de familie een logische keuze voor haar filantropische actie.

De keuze voor de Koning Boudewijnstichting was dat ook. “De Stichting heeft een ruime ervaring, een grote knowhow en een breed netwerk”, zegt Gonda Vergnes. “Bovendien maken we zelf deel uit van het bestuurscomité van ons Fonds Bernard, Gonda en Emily Vergnes. We beslissen dus mee hoe het kapitaal van ons Fonds gebruikt wordt en zien de impact en effectiviteit van de projecten die steun krijgen.”

“Kinderopvang voor kansarme kinderen werd de focus van ons Fonds. De

meeste kinderen in kansarme gezinnen leven geïsoleerd, zodat ze vroege sociale, cognitieve en culturele ontwikkeling missen. Kwalitatieve kinderopvang kan dit verhelpen. Onze dochter Emily, die mee in het bestuurscomité zit, ziet bij haar eigen kinderen hoe kinderopvang stimuleert. ‘Ieder kind moet die kans hebben,’ zegt ze. “Armoedespoiraal doorbreken De familie Vergnes wilde op een structurelere manier het verschil maken. De Stichting bracht haar in contact met Kind en Gezin. “Samen met Kind en Gezin bundelt ons Fonds de krachten met de overheid: de KOALA oproep creëert opvang voor kinderen uit kansarme gezinnen en ondersteunt tegelijk hun ouders. Dat is fundamenteel om kinderen te helpen uit de armoedespoiraal te geraken.”

“Mijn man en ik hebben geluk gehad in ons leven. Samen met onze dochter wilden we iets teruggeven.”

*GONDA VERGNES,
medeoprichtster van het Fonds
Bernard, Gonda en Emily Vergnes*

MEER INFO?

www.kindengezin.be
www.kbs-frb.be

KOALA

Via de KOALA oproep (Kind- en Ouderactiviteiten voor Lokale Armoedebestrijding) zorgen Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Jo Vandeuren en het Fonds Vergnes ervoor dat er in Vlaanderen en Brussel minstens 180 extra plaatsen in kinderopvang bijkomen. Kinderen uit kwetsbare gezinnen krijgen voorrang.

En er is ook gezinsondersteuning. Het project loopt over 10 jaar en investeert 30 miljoen euro.